

(مقاله پژوهشی)

ارتباط کیفیت زندگی کاری با جو کاری اخلاقی

فاطمه انصاری، دکتر پریش نوربخش*، دکتر حسین سپاسی

گروه مدیریت ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج، کرج، ایران

(تاریخ دریافت: 95/8/2، تاریخ پذیرش: 95/11/5)

چکیده

زمینه: امروزه اهمیت توجه به منابع انسانی به منظور رشد و ترقی سازمان های ورزشی به عنوان یک اولویت اساسی در رأس تصمیم گیری ها و فعالیت مدیران سازمان های ورزشی قرار گرفته است. هدف از انجام تحقیق بررسی رابطه کیفیت زندگی کاری با جو کاری اخلاقی مربیان زن و مرد انجمن پیلاتس بود.

روش: روش تحقیق توصیفی و از نوع همبستگی است. جامعه آماری پژوهش را مربیان انجمن پیلاتس ایران در شهر تهران تشکیل داد (N=147) نمونه آماری این تحقیق را 130 نفر از مربیان که به روش تصادفی انتخاب شدند تشکیل داد. از پرسشنامه های کیفیت زندگی کاری و جو کاری اخلاقی برای اندازه گیری متغیرهای تحقیق استفاده شد. داده ها با استفاده از آمار توصیفی مانند میانگین و انحراف معیار و آمار استنباطی مانند ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چند متغیره تجزیه و تحلیل شد.

یافته ها: نتایج نشان داد که کیفیت زندگی کاری با جو کاری اخلاقی مربیان ارتباط مثبت و معنی داری دارد و جو کاری اخلاقی، کیفیت زندگی کاری مربیان را پیش بینی می کند.

نتیجه گیری: نتایج این پژوهش حاکی از آن است که با افزایش جو کاری اخلاقی، کیفیت زندگی کاری مربیان افزایش می یابد. لذا پیشنهاد می شود که مدیران، الگوهای اخلاقی را در کار ارتقا دهند و انتظارات سازمان را به مربیان منتقل کنند، زیرا با این عمل هنجارهای نقض ناپذیر سازمان شکل می گیرد و سبب افزایش کیفیت زندگی کاری مربیان می شود.

کلید واژگان: اخلاق، کیفیت زندگی، جو کاری

سرآغاز

معتقدند کیفیت زندگی کاری نگرش و احساس کارکنان از کار خود را به صورت خاص نشان می دهد (2). نویسندگان کیفیت زندگی کاری را روشی می دانند که منجر به تقویت رضایت و عملکرد کارکنان می گردد (3). کیفیت زندگی کاری یکی از روش های جذب و نگهداری کارکنان مستعد برای دستیابی به عملکرد و بهره وری بالاتر است. یکی از متغیرهایی که تأثیر بسزایی بر کیفیت زندگی کاری و عملکرد بهینه سازمان و پیامدهای شغلی نظیر رضایت شغلی کارکنان، تعهد سازمانی کارکنان و روحیه کار تیمی می تواند داشته باشد اهمیت و توجه به اخلاق و اصول اخلاقی در محیط کار و جو ادراک شده آن از طریق کارکنان است. محققان اعتقاد دارند که جو اخلاقی همانند یک ذره بین برای بررسی، تشخیص و حل موقعیت های مسأله ساز اخلاقی به کار می رود (4). پژوهشگری در مطالعه ای که در

امروزه اهمیت توجه به منابع انسانی به منظور رشد و ترقی سازمان های ورزشی به عنوان یک اولویت اساسی در رأس تصمیم گیری ها و فعالیت مدیران سازمان های ورزشی قرار گرفته است. در پی تلاش هایی که در دهه های اخیر صورت گرفته، مشکلات ناشی از عامل پیچیده انسان با عنوان کیفیت زندگی کاری مورد توجه واقع شده است که به بررسی شرایط واقعی مرتبط با کار و محیط کاری یک سازمان می پردازد. برخی پژوهشگران بیان می کنند کیفیت زندگی کاری مسأله ای پیچیده و مرکب از متغیرهای محیط کاری است و فرآورده ارزیابی کلی شخص از شغلش می باشد (1). صاحب نظرانی کیفیت زندگی کاری را مجموعه شرایط واقعی کار در سازمان می دانند و

* نویسنده مسؤول: نشانی الکترونیکی: parivashnourbakhsh @ yahoo.com

مدیران ورزشی می باشد. لذا در تحقیق حاضر رابطه بین کیفیت زندگی کاری با جو کاری اخلاقی مربیان پیلاتس مورد بررسی قرار گرفت. بررسی این متغیرها باعث می شود که در تصمیم گیری های استراتژیک و کلان در خصوص برنامه ریزی ها و تصمیمات آتی در ورزش پیلاتس و استفاده از تمامی ظرفیت ها و تلاش های داوطلبانه آنها برای نیل به اهداف سازمان در این ورزش نوپا کمک نماید.

روش

پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی و به لحاظ شیوه گردآوری و تحلیل اطلاعات، توصیفی و از نوع همبستگی است. جامعه آماری این تحقیق را مربیان انجمن پیلاتس ایران که در سال 94-95 در شهر تهران مشغول به فعالیت بودند، تشکیل داد (N=147). نمونه آماری پژوهش را 130 نفر از مربیان که به روش تصادفی انتخاب شدند تشکیل داد.

جدول 1. توزیع مربیان از لحاظ ویژگی های فردی

ویژگی	شاخص های آماری					
	میانگین		انحراف معیار			
	زن	مرد	کل	زن	مرد	کل
سن	35/6	36/17	35/9	5/6	6/9	6/3
سابقه مربیگری	7/75	7	7/4	3/3	3/4	3/4

برای اندازه گیری متغیرها از دو پرسشنامه به شرح زیر استفاده شد.

پرسشنامه کیفیت زندگی کاری: برای اندازه گیری کیفیت زندگی کاری از پرسشنامه کیفیت زندگی کاری استفاده شد (13). این پرسشنامه دارای 50 سوال 5 گزینه ای براساس مقیاس 5 درجه ای لیکرت می باشد. دارای 9 بعد محیط کار¹، فرهنگ و جو سازمانی²، ارتباط و مشارکت³، آموزش و رشد⁴، پاداش⁵، امکانات⁶، رضایت و امنیت شغلی⁷، استقلال کاری⁸ و کفایت منابع⁹ است.

پرسشنامه جو کاری اخلاقی: برای اندازه گیری جو کاری اخلاقی از پرسشنامه جو کاری اخلاقی استفاده شد (15). که دارای 18

یکصد سازمان به منظور بررسی کیفیت زندگی کاری انجام داد به این نتایج دست یافت که کارکنان راضی در محیط کار با علاقه بیشتری به کار می پردازند و نسبت به سازمان وفادارتر هستند و باعث افزایش بهره وری و سرمایه در سازمان می شوند (5). محققانی گزارش کردند که جو اخلاقی سازمان را مبنایی برای ناهماهنگی با سیستم خودمحوری در نظر گرفته؛ که از آن به عنوان مبنای معنی دار و پایدار برای اعضای سازمان در مواجه با روش اخلاقی و سیاست های موجود در سازمان و واحدهای مختلف یاد شده است (6). در حالی که تحقیقات انجام شده درک ما را از اهمیت یک جو کاری اخلاقی در سازمان ها توسعه داده است ولی اغلب تحقیقات توجه خود را به چگونگی سنجش این سازه متمرکز کرده اند. بیشتر تحقیقات گذشته، جو کاری اخلاقی را به عنوان یک مفهوم تک بعدی سنجیده اند. با این همه، پژوهشگران در نتایج تحقیقات خود گزارش کردند که جو کاری اخلاقی مفهومی چند بعدی است که می تواند برای خوب تر شدن رفتارها و نگرش های شغلی کارکنان مورد استفاده قرار گیرد (7). همچنین برخی نویسندگان اظهار می دارند که در دو دهه گذشته، پژوهش های وسیعی به بررسی کیفیت زندگی کاری و جو اخلاقی سازمان پرداخته اند (8). در پژوهشی جدید نشان دادند که کیفیت زندگی کاری از طریق تأثیری که بر خشنودی شغلی کارکنان دارد، عملکرد آنان و بهره وری سازمانی را تحت تأثیر قرار می دهد (9). برخی از اندیشمندان در تحقیقات جداگانه به این نتیجه رسیدند که بین کیفیت زندگی کاری با جو کاری اخلاقی و ابعاد آنها رابطه وجود دارد (10، 11، 12، 6، 13، 14). اگر چه اهمیت چنین مطالعاتی در سازمان های مختلف تجاری و صنعتی احساس شده و تحقیقاتی نیز به منظور شناخت بهتر الگوی رفتاری مطلوب و ارتقای سطح کمی و کیفی تولید انجام گرفته است، لیکن کمبود این نوع مطالعات در سازمان های ورزشی محسوس است. می توان نتیجه گرفت که در عصر حاضر سازمان های ورزشی نیز مانند سایر سازمان ها برای مقابله با تهدیدات محیطی، استفاده از فرصت های احتمالی و دستیابی به اهداف سازمانی ناچارند ظرفیت ها و توانمندی های درونی را شناسایی کرده، ابعاد مختلف را موشکافی نمایند. نقاط ضعف را ترمیم و به تقویت نقاط قوت بپردازند، که این وظیفه برعهده

جدول 2 و 3 آمار توصیفی مربوط به متغیرهای تحقیق را در مورد مریبان نشان می‌دهد.

جدول 2. آمار توصیفی متغیر کیفیت زندگی کاری در

مریبان		
متغیر	شاخص‌های آماری	
	میانگین	انحراف معیار
کیفیت زندگی کاری	4/20	0/54
محیط کاری	4/26	0/62
فرهنگ و جوسازمانی	4/09	0/78
ارتباط و مشارکت	4/30	0/47
آموزش و رشد	4/42	0/45
پاداش	4/12	0/75
امکانات	4/04	0/75
رضایت و امنیت شغلی	4/21	0/58
استقلال کاری	4/26	0/49
کفایت منابع	4/23	0/67

جدول 3. آمار توصیفی جو کاری اخلاقی

متغیر	شاخصهای آماری	
	میانگین	انحراف معیار
جو کاری اخلاقی	4/25	0/46
هنجارهای آگاهی اخلاقی	4/38	0/61
هنجارهای مسائل همدلانه	4/29	0/56
تمرکز بر خوشستن	4/13	0/86
تمرکز بر دیگران	4/27	0/56
انگیزه‌های اخلاق اجتماعی	4/10	0/66
شخصیت اجتماعی	4/33	0/44

فرضیه 1- بین کیفیت زندگی کاری و ابعاد آن با جو کاری اخلاقی مریبان رابطه وجود دارد.

به منظور بررسی رابطه بین متغیرهای تحقیق در مریبان پیلانوس از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. نتایج در جدول 4 گزارش شده است. طبق این نتایج رابطه کیفیت زندگی کاری با جو کاری اخلاقی مریبان 0/85 و معنادار می‌باشد. بنابراین با افزایش جو کاری اخلاقی، کیفیت زندگی کاری مریبان افزایش می‌یابد. رابطه جو کاری اخلاقی با ابعاد محیط کاری، فرهنگ و جو سازمانی، ارتباط و مشارکت، آموزش و رشد، پاداش، امکانات، رضایت و امنیت شغلی، استقلال کاری، کفایت منابع به ترتیب 0/77، 0/75، 0/67، 0/64، 0/76، 0/77، 0/73، 0/59، 0/59 می‌باشد و معنادار است.

سؤال 5 گزینه‌ای بر اساس مقیاس 5 درجه‌ای لیکرت می‌باشد. این پرسشنامه دارای 6 مؤلفه حساسیت اخلاقی جمعی - هنجارهای آگاهی اخلاقی¹⁰، حساسیت اخلاقی جمعی - هنجارهای مسائل همدلانه¹¹، قضاوت اخلاقی جمعی - تمرکز بر خوشستن¹²، قضاوت اخلاقی جمعی - متمرکز بر دیگران¹³، انگیزه‌های اخلاق اجتماعی¹⁴ و شخصیت اخلاق اجتماعی¹⁵ می‌باشد.

در این پژوهش مشخصات فردی مریبان از قبیل جنسیت، سن، وضعیت تاهل، میزان تحصیلات، سطح مربیگری و سابقه مربیگری مورد پرسش قرار گرفت.

پس از جمع آوری پرسشنامه‌ها، اطلاعات بدست آمده با استفاده از نرم افزار آماری SPSS نسخه 23 مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. از آمار توصیفی مانند جداول توزیع فراوانی و شاخص‌های مرکزی و شاخص‌های پراکنندگی و آمار استنباطی مانند همبستگی پیرسون و رگرسیون چند متغیره استفاده شد. سطح احتمال خطا پذیری در این تحقیق $\alpha = 0/05$ در نظر گرفته شد.

یافته‌ها

در مطالعه حاضر ضریب آلفای کرونباخ برای متغیر کیفیت زندگی کاری 0/97 و برای ابعاد محیط کاری، فرهنگ و جو سازمانی 0/90، ارتباط و مشارکت 0/73، آموزش و رشد 0/63، پاداش 0/89، امکانات 0/90، رضایت و امنیت شغلی 0/87، استقلال کاری 0/74، کفایت منابع 0/82 و روایی سازه آن 0/79 به دست آمد که همگی معنی دار بودند.

میزان ضریب آلفای کرونباخ برای متغیر جو کاری اخلاقی 0/90 و برای ابعاد حساسیت اخلاقی جمعی - هنجارهای آگاهی اخلاقی 0/81، حساسیت اخلاقی جمعی - هنجارهای مسائل همدلانه 0/73، قضاوت اخلاقی جمعی - تمرکز بر خوشستن 0/86، قضاوت اخلاقی جمعی - متمرکز بر دیگران 0/70، انگیزه‌های اخلاقی اجتماعی 0/68 و شخصیت اجتماعی 0/63 و روایی سازه آن 0/75 به دست آمد.

جدول 4. نتایج ضریب همبستگی پیرسون در کل مریبان

متغیر	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1. کیفیت زندگی کاری	1										
2. محیط	0/86**	1									
3. جوسازمانی	0/86**	0/74**	1								
4. مشارکت	0/79**	0/74**	0/72**	1							
5. رشد	0/68**	0/71**	0/59**	0/57**	1						
6. پاداش	0/86**	0/69**	0/71**	0/67**	0/50**	1					
7. امکانات	0/87**	0/69**	0/78**	0/74**	0/49**	0/78**	1				
8. رضایت	0/91**	0/75**	0/79**	0/72**	0/59**	0/72**	0/76**	1			
9. استقلال	0/82**	0/65**	0/69**	0/60**	0/55**	0/57**	0/58**	0/58**	1		
10. کفایت	0/65**	0/59**	0/54**	0/56**	0/56**	0/57**	0/59**	0/65**	0/65**	1	
11. جو کاری اخلاقی	0/85**	0/77**	0/75**	0/67**	0/64**	0/76**	0/77**	0/73**	0/59**	0/59**	1

** همبستگی در سطح 0/01 معنی دار است

ابعاد هنجارهای آگاهی اخلاقی، هنجارهای مسائل همدلانه، تمرکز بر خویشتن، تمرکز بر دیگران، انگیزه‌های اخلاقی اجتماعی و شخصیت اجتماعی به ترتیب 0/53، 0/57، 0/59، 0/66، 0/70، 0/72، 0/77 بدست آمد و معنادار می باشد.

فرضیه 2- بین کیفیت زندگی کاری با ابعاد جو کاری اخلاقی مریبان رابطه وجود دارد. به منظور بررسی رابطه بین متغیرهای تحقیق در مریبان پیلاتس از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. نتایج در جدول 5 گزارش شده است. طبق این نتایج رابطه کیفیت زندگی کاری با

جدول 5: نتایج ضریب همبستگی پیرسون در مریبان

متغیر	1	2	3	4	5	6	7
1. کیفیت زندگی کاری	1						
2 هنجارهای آگاهی اخلاقی	0/53**	1					
3 هنجارهای مسائل همدلانه	0/57**	0/40**	1				
4 تمرکز بر خویشتن	0/59**	0/17	0/45**	1			
5 تمرکز بر دیگران	0/66**	0/45**	0/58**	0/53**	1		
6 انگیزه‌های اخلاقی اجتماعی	0/72**	0/41**	0/49**	0/59**	0/60**	1	
7 شخصیت اجتماعی	0/70**	0/35**	0/53**	0/48**	0/55**	0/53**	1

** همبستگی در سطح 0/01 معنی دار است

از روش رگرسیون چند متغیره استفاده شد. همانطور که در جدول 6 ملاحظه می شود، ضریب همبستگی چندگانه متغیر جو کاری اخلاقی با کیفیت زندگی کاری در مریبان انجمن پیلاتس

فرضیه 3- جو کاری اخلاقی، جنسیت و درجه مربیگری، کیفیت زندگی کاری مریبان را پیش بینی می کنند. به منظور پیش بینی کیفیت زندگی کاری مریبان پیلاتس به وسیله متغیرهای جو کاری اخلاقی، جنسیت و درجه مربیگری

ایران 0/89 و ضریب تعیین، یعنی درصدی از واریانس متغیر ملاک که توسط متغیرهای پیش بین تبیین می‌گردد، در این رابطه برابر با 80 درصد می‌باشد. بنابراین متغیر پیش بین 80 درصد کیفیت زندگی کاری مریبان را پیش بینی می‌کند. همچنین معادله رگرسیون با $F=502/20$ و سطح معناداری 0/001 که از 0/05 کوچکتر است معنادار می‌باشد. بنابراین بین متغیر پیش بین و ملاک رابطه خطی وجود دارد.

به منظور بررسی ضرایب رگرسیون از روش گام به گام استفاده شد. در این مدل متغیر جو کاری اخلاقی دارای بالاترین همبستگی با متغیر کیفیت زندگی کاری مریبان بود و وارد مدل رگرسیون شد. ضریب رگرسیون برای جو کاری اخلاقی

$$y' = 0/02 + 0/89 (\text{جو کاری اخلاقی})$$

جدول 6. نتایج رگرسیون چند متغیره در مریبان با استفاده از روش گام به گام

متغیر ملاک	متغیر پیش بین	ضریب همبستگی چندگانه	ضریب تعیین	آماره F	ضریب رگرسیون
		R	R ²	سطح معناداری	جو کاری اخلاقی
کیفیت زندگی کاری مریبان	جو کاری اخلاقی	0/89	0/80	502/20	B=0/99 β=0/89 0/001
				0/001	0/001

بحث

کیفیت زندگی کاری، انگیزه کاری، عملکرد شغلی و وفاداری کارکنان را نسبت به سازمان غنی می‌کند و باعث کاهش میزان ترک خدمت، غیبت از کار و نزاع بین مدیر و کارکنان می‌شود، و از مفاهیمی است که امروزه در مدیریت معاصر به موضوع اجتماعی عمده در سرتاسر دنیا مبدل شده است؛ درحالی‌که در گذشته فقط تأکید بر زندگی شخصی (غیرکاری) بود (16). از طرفی سازمان‌ها برای انجام دادن امور سازمانی خود، علاوه بر معیارهای سازمانی و قانونی، به مجموعه‌ای از رهنمودهای اخلاقی و ارزشی نیاز دارند که آنان را در رفتارها و اعمال اداری یاری دهد و نوعی هماهنگی و وحدت رویه را در حرکت به سوی شیوه مطلوب جمعی و عمومی میسر سازد. با توجه به این که متغیرهای کیفیت زندگی کاری و جو کاری اخلاقی از فاکتورهای حائز اهمیت و اثر گذار سازمانی می‌باشند بررسی متغیرهای مذکور در بین مریبان از مواردی است که می‌تواند

کمک شایانی در امر عارضه یابی و اداره امور سازمانی به مدیران و مریبان سازمان‌های ورزشی نماید و در راستای اهداف فردی و سازمانی موثر واقع گردد، که به عنوان یکی از مهمترین عوامل در جهت کارایی و اثربخشی سازمانی مطرح می‌شود. هدف از تحقیق بررسی رابطه کیفیت زندگی کاری و جو کاری اخلاقی در بین مریبان انجمن پیلاتس ایران در شهر تهران بود.

نتایج به دست آمده از تحقیق نشان داد که بین کیفیت زندگی کاری و ابعاد آن با جو کاری اخلاقی، بین کیفیت زندگی کاری با ابعاد جو کاری اخلاقی مریبان انجمن پیلاتس ایران رابطه وجود دارد. نتایج تحقیق حاصل با نتایج حاصل از پژوهش‌های تعدادی از محققان همسو می‌باشد (17، 18، 6، 13، 14). پژوهشگری عنوان می‌کند یکی از متغیرهایی که می‌تواند تأثیر بسزایی بر کیفیت زندگی کاری و عملکرد بهینه سازمان و پیامدهای شغلی نظیر رضایت شغلی کارکنان، جو سازمانی کارکنان و روحیه کار تیمی داشته باشد، اهمیت و توجه به اخلاق و اصول اخلاقی در محیط کار و جو ادراک شده آن از طریق کارکنان است (19).

سازمان می‌شود لذا، نظام ارزشی کیفیت زندگی کاری، سرمایه گذاری بر روی افراد را به عنوان مهم‌ترین متغیر در معادله مدیریت راهبردی مورد توجه قرار می‌دهد. براساس نتایج بدست آمده در مجموع باید به این نکته توجه داشت که موضوعات اخلاق در سازمان‌های آموزشی با مفاهیمی چون ارتباط با همکاران و متخصصان در ارتباط است و مدیران می‌توانند با درک این مفاهیم و بکارگیری روش‌های مدیریتی، فضای اخلاقی در ابعاد تمرکز بر خود، تمرکز بر دیگران، شخصیت اجتماعی و انگیزه‌های اخلاقی را در کار ایجاد کنند؛ که منجر به ارائه خدمات شایسته، افزایش کیفیت زندگی کاری و کاهش تمایل به ترک خدمت شود.

ملاحظه‌های اخلاقی

در این پژوهش با معرفی منابع مورد استفاده، اصل اخلاق امانت‌داری علمی رعایت و حق معنوی مؤلفین آثار محترم شمرده شده است و سایر اصول اخلاقی علمی همچون رازداری و رضایت آگاهانه، رعایت شده است.

سپاسگزاری

در پایان محققان بر خود لازم می‌دانند از جناب آقای دکتر مجدآرا ریاست محترم فدراسیون ورزش‌های همگانی، آقای ایمان متقیان نژاد رئیس انجمن پیلاتس ایران، سرکار خانم مریم انصاری و سمیه بادامی و تمامی مربیان انجمن پیلاتس ایران، کمال سپاس و قدردانی را به عمل آورند.

واژه‌نامه

1. Work Environment	محیط کار
2. Organization Culture & Climate	فرهنگ و جو سازمانی
3. Participation	مشارکت
4. Training & Development	آموزش و رشد
5. Reward	پاداش

نتایج گزارش شده در پژوهش دیگری بیان می‌دارد که در سال‌های اخیر کیفیت زندگی کاری و اصول اخلاقی به عنوان شاخص‌های جدیدتری برای کارکرد و ثبات سازمان‌ها شناسایی شده‌اند(20).

نتایج تحقیق نشان داد که جو کاری اخلاقی، کیفیت زندگی کاری مربیان انجمن پیلاتس ایران را پیش‌بینی می‌کنند. نتایج تحقیق حاصل با نتایج حاصل از پژوهش‌های تعدادی از اندیشمندان همسو می‌باشد(21، 14). همچنین انگیزه‌های اجتماعی، هنجارهای اخلاقی، تمرکز بر خویشتن، شخصیت اجتماعی کیفیت زندگی کاری مربیان انجمن پیلاتس ایران را پیش‌بینی می‌کنند. صاحب‌نظرانی بیان می‌کنند جو اخلاقی خصوصیت یک سازمان را ارائه می‌دهد و در واقع متغیری سازمانی است که می‌تواند اوضاع کاری را تغییر دهد و یا بهبود بخشد. همچنین رویه‌ها، عملکرد و سیاست‌های یک سازمان را با اجماع نظر اخلاقی بیان می‌کند(22). نتایج پژوهش دیگری نشان داد اگر کارکنان یک سازمان، رفتار مدیر را اخلاقی برداشت کنند، در آن هنگام سازمان درخواهد یافت که میزان رضایت و امنیت شغلی و فرهنگ سازمانی افزایش می‌یابد(23). از محدودیت‌های این تحقیق عدم آگاهی محقق از دقت آزمودنی‌ها در پرکردن پرسشنامه بود. بر اساس نتایج به دست آمده از تجزیه و تحلیل پژوهش حاضر پیشنهاد می‌شود که رهبران، الگوهای اخلاقی را رشد دهند و انتظارات سازمان را به کارکنان منتقل کنند، زیرا با این عمل هنجارهای نقض‌ناپذیر سازمان شکل می‌گیرد و مربیان نیز از این انتظارات تبعیت می‌کنند و نیز، رهبران خویش را الگوهایی می‌دانند که هنجارها و انتظارات را پایه‌گذاری می‌کنند تا وظایف به درستی انجام گیرد.

نتیجه‌گیری

منابع انسانی مهمترین بخش هر سازمان محسوب می‌گردد و سازمان‌ها درصدد هستند برای بهره‌وری هر چه بیشتر سازمان، از منابع انسانی خود بهترین استفاده را بنمایند. برنامه‌های کیفیت زندگی کاری شامل هر گونه بهبود در فرهنگ سازمانی است که باعث رشد و تعالی کارکنان در

8. Shapira LO, Rosenblatt Z. (2010). School ethical climate and teachers' voluntary absence. *Journal of Educational Administration*; 48(2): 164-181.
9. Rubel MB, Kee DMH. (2014). Quality of work life and employee performance: antecedent and outcome of job satisfaction in partial Least Square. *World Applied Sciences Journal*; 31(4): 456-467.
10. Hasani M, Bashiri J. (2016). The relationship of ethical climate with positive and negative organizational outcomes. *Ethics in Science & Technology*, 10 (4): 27-36. (In Persian).
11. Ghadiri M, Beshldeh K, Hashemi Shykshabani S, Moshkelani F. (2013). The relationship of ethical climate with job satisfaction, organizational commitment & turnover intention in employees of a governmental company. *Ethics in Science & Technology*; 8(2): 17-25. (In Persian).
12. Montakhab Yegane M, Arshadi N, Neissi A. (2015). Correlation of ethical climate with psychological wellbeing, organizational commitment, job stress and turnover intention. *Ethics in Science & Technology*; 10(1): 9-18. (In Persian).
13. Swamy DR, Nanjundeswaraswamy TS, Rashmi S. (2015). Quality of work life: Scale development and validation. *International Journal of Caring Science*; 8(2): 281-300.
14. Lee JS, Back KJ, Chan ES. (2015). Quality of work life and job satisfaction among frontline hotel employees. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*; 27(5): 768-789.
15. Arnaud A. (2006). A new theory and measure of ethical work climate: The psychological process model (PPM) and the ethical climate index (ECI). *Journal of Psychology*; 42: 35-72.
16. Luthans F. (1998). *Organizational behavior*. 8th Edition. USA: McGraw-Hill.
17. Borhani F, Jalali T, Abbaszadeh A, Haghdoost AK. (2011). Nurses' views about the moral climate of teaching hospitals affiliated to Kerman university of medical sciences. *Journal of Medical Ethics*; 4(15): 27- 44. (In Persian).
18. Nazem F, Shakeri A, Arghane J, Matlabi A. (2011). The relationship between quality of work life and job satisfaction of teachers of secondary school education in city schools Nazarabad. *Journal of Social Research*; 75- 94. (In Persian).
19. Rezaian A. (2006). *Organizational behavior*. 7th Edition. Tehran. SAMT Publishing (In Persian).
6. Facilities امکانات
7. Job Satisfaction رضایت شغلی
8. Autonomy of Work استقلال کاری
9. Adequacy of Resources کفایت منابع
10. Collective Moral Sensitivity - Norms of Moral Awareness حساسیت اخلاقی جمعی - هنجارهای آگاهی اخلاقی
11. Collective Moral Sensitivity - Norms of Empathetic Concern حساسیت اخلاقی جمعی - هنجارهای مسائل همدلانه
12. Collective Moral Judgment - Focus on Self قضاوت اخلاقی جمعی - تمرکز بر خویشتن
13. Collective Moral Judgment - Focus on Others قضاوت اخلاقی جمعی - متمرکز بر دیگران
14. Collective Moral Motivation انگیزه‌های اخلاق اجتماعی
15. Collective Moral Character شخصیت اخلاق اجتماعی

Reference

1. Lewis PS, Goodman SH, Fandt P M, Michlitsch JF. (2004). *Management: challenges for tomorrow's leaders*. 4th ed. Florence (KY): Cengage Learning.
2. Edgar LH, Beaudin LE. (2003). Their importance to nurses quality of work life. *Nursing Economics*; 21(3): 128- 139.
3. Rose RC, Beh LS, Uli J, Idris KH. (2006). Quality of work life: Implications of career dimension. *Journal of Social Sciences*; 2(2): 61-67.
4. Cullen JB, Parboteeah KP, Victor B. (2003). The effect of ethical climate on organizational commitment: a two study analysis. *Journal of Business Ethics*; 46(2):127-141.
5. Goodwin B. (2007). Quality of work life. *Strategic Finance*; 89(4): 276-285.
6. Nwamaka AA, Rutherford B, Rollins M, Nickell D. (2015). Ethical climate and job satisfaction among organizational buyers: an empirical study. *Journal of Business & Industrial Marketing*; 30(8):962-972.
7. Babin B, Boles JS, Robin D. (2000). Representing the perceived ethical work climate among marketing employees. *Journal Academic Marketing Science*, 28(3): 345-358.

22. Shirey M. (2005). Ethical climate in nursing practice: the leader's role. *JONA's Healthcare Law, Ethics & Regulation*; 7(2): 59-67.
23. Chonko LB, Wotruba TR, Loe TW. (2002). Direct selling ethics at the top. *Journal of Personal Selling and Sales Management*; 22(2): 87-96.
20. Lopez TB, Babin BJ, Chung C. (2009). Perception of ethical work climate and person-organization fit among retail employees in Japan and the USA: cross-cultural scale validation. *Journal of Business Research*; 62: 594-600.
21. De-Coninck J B. (2010). The influence of ethical climate on marketing employees' job attitudes and behaviors. *Journal of Business Research*; 63:384-391.